

Sententias

ROČNÍK 2 | ČÍSLO 3 | ČERVENEC 2020

E-ZIN | ČASOPIS, KDE VĚTY DÁVAJÍ SMYSL

TEREZA MATOUŠKOVÁ
AUTORKA FANTASY
VÁLKA ZRCADEL

JAROSLAV KONVIČKA
AUTOR KNIHY
MAMINCE SE BUDEŠ LÍBIT

MARTINA BITTNEROVÁ
AUTORKA KNIHY
ČAS MOTÝLÍCH KŘÍDEL

MICHAL KNOTEK
AUTOR HORORŮ
A THRILLERŮ

Sententias

Talent Pro Art

Martina Bittnerová

Tu pomstu si zasloužila, potvora

Houslový virtuos okresního formátu Dalibor Břeněk se loudal jarním městem. Zdálo se mu, jako by se z každého domu ozýval výsměch. „Dalibore, daleko jsi to dotáhl, daleko, k vyhrávání při vítání občánků a recitačních přehlídkách.“ A do těchto protivných myšlenek se cpaly ozvěny disharmonických tónů vyluzovaných nástrojem jeho žákyně Toničky Jandové.

Cítil se unavený a podrážděný. Tonička se měla stát hlavní hvězdou závěrečného koncertu Základní umělecké školy, kde pedagogicky působil. Jenomže Tonička se jako na potvoru zamilovala do Tobiáše Nováka a místo důsledného cvičení uložené skladby s ním běhala po loukách.

Ještě před dvaceti minutami stál v učebně a křičel na ni, že s takovou morálkou to dotáhne akorát na místní kolo hudební soutěže *Zlatá struna* a do okresního kola ani nepostoupí. Bylo jí to ukradené, cosi zlostně vyštěkla, praštila pouzdrem o zem a našťavaně odešla.

„Jo, to bychom si my v jejím věku nemohli absolutně dovolit,“ napadlo Dalibora a taky ještě něco o zkažené mládeži, která si ničeho neváží. On když se chtěl učit na housle, musel za něj orodovat sám ředitel školy. Až pak neústupný otec povolil. Chtěl mít ze syna strojního inženýra. Dalibor si při této vzpomínce sáhl na plešatou hlavu. Odrážela se ve výloze, u níž se mimoděk zastavil. Při pohledu na své tělo si uvědomil, že zase o nějaké to kilo přibral. Ale neřešil to, protože kdyby jenom trochu chtěl, i po rozvodu mohl mít na každém prstu alespoň dvě ženské. Jenomže on nechtěl a nechce.

Vstoupil do lahůdek, kde v čisté zástěře s úsměvem stála jako obvykle paní Zdena.

„Baba jedna stará,“ napadlo ho, aniž by si připustil, že chodila do školy jen o dva roky výše.

„Co si dáš, Dalibore,“ zeptala se líbezně.

„Lísáš se, lísáš, protože tě ten tvůj Mirek odkopl,“ proletělo mu hlavou.

Ona ale pokračovala: „30 deka vlašáků jako obvykle a tři rohlíky?“

Dalibor kývl a ona mu poradila, aby si našel nějakou kuchařku, díky níž by jedl trochu zdravěji nebo lépe. Bylo to jedno, protože on si rozhodně

žádnou ženskou do své garsonky nepřivede. Slouží umění, ale to ta pitomá prodavačka nemůže pochopit.

„Dalibore, měl by ses taky někdy na svět usmát,“ napomenula ho při loučení. Pozdrav procedil mezi zuby a zamířil si to mezi bytovky z šedesátých let, kde se tísnil v prostoru čítajícím necelých třicet metrů čtverečních.

Cestou míjel reklamní plochu, která informovala o všech podstatných společenských akcích v okolí. Opět se zastavil, protože ho upoutal velký plakát, z něhož se na něj dívala povědomá tvář. Pohlédl na nápis.

Aneta Štolcová – mezzosoprán

„To mě podrž, ona opravdu zpívá. Noviny nelhaly,“ zabrblal si pro sebe. A vrátil se v paměti o dobrých dvacet let zpátky. Tehdy se v Praze pokoušel zakotvit v nějakém solidním hudebním angažmá. Snažil se, dřel na sobě, ale do vysněné filharmonie ho nevzali. Vždy ho nějaký nedovzdělaný neumětel předběhl. Svých ambiciózních snů a představ tedy nedosáhl a přitom uživit sebe a podnájem z platu pedagoga bylo čím dál těžší. Když se s ním rozešla jeho tehdejší dívka, vrátil se domů.

„Štolcová, Štolcová,“ opakoval si. „Ta si pěkně fidlala v triu a už tehdy jezdila hrát na Slovensko a do Polska,“ naštvál se při té vzpomínce. Nejvíce ho ale pobuřovalo, že opustila housle a teď si klidně zpívá.

„No, to bude asi zpívání, zakroučí zadkem, zakrákorá Habaneru a pojedě domů.“

Soustředěně se podíval na její fotku. „Ale nevypadá špatně... To bude reklamní určitě reklamní portrét. Umím si představit tu realitu, dvacet kilo nadváhy, šedivý odrosty a vrásky jak krátery,“ pokračoval ve vnitřní úvaze. Ale pak v něm začalo hlodat, že by se přeci jen měl na ten její koncert ve vedlejším okresním městě podívat. Navíc by o něm mohl napsat do místních novin, s nimiž občas externě spolupracoval. Vytáhl mobil z kapsy a zavolal šéfredaktorovi, svému bývalému spolužákovi ze základky:

„Čau Ludvo, přijede ta pěvkyně Štolcová z Prahy. Bude v kulturáku. Tak já ji půjdu vyfotit a něco o tom napíšu... Jo, neboj, pokusím se nějak srozumitelně... Já vím, že čtenáři nejsou experti na vážnou hudbu...“

A chtělo se mu dodat - na rozdíl ode mě, to ale polkl, protože milého šéfredaktora podobné detaily nezajímal.

Doma Dalibor odložil housle, vzal si pantofle a po vydatné náloži smrtícího salátu se v úvahách opět vrátil k nebohé Štolcové. Dráždilo ho na ní vlastně úplně všechno a už dlouhých dvacet let. I když ji od svého pražského pobytu neviděl, jen se o ní občas někde dočetl.

Navíc se mu vrátila smutná vzpomínka na skutečnost, že zatímco jeho spolubydlící Tomáš Okoun se Štolcovou jezdil do Polska, on za něj zaskakoval ve škole. „Na to jsem jim byl dobřej,“ povzdechl si nahlas. A už dnes podruhé vytáhl mobil z kapsy, aby vytočil pro změnu Okounovo číslo.

***

„Čau, Dalibore, že se taky ozveš. Jak se máš?“ ozvalo se z druhého konce.

"Promiň, Tome, ale znáš to, nestíhám. Ve škole probíhají přípravy na závěrečný koncert, do toho příští týden třikrát večer hraju, jednou v obřadní síni, pak v domově seniorů a nakonec na nějaké velké oslavě. Prostě pořád v kalupu,“ podíval se přitom na děravé palce svých ponožek a taky na inkaso, které ještě nestihl zaplatit.

„To rád slyším, já se včera vrátil z turné po Japonsku a zítra letíme do Itálie,“ odpověděl značně zvesela Okoun.

Dalibor zalapal po dechu. Nekontaktoval však bývalého spolužáka proto, aby se mu on chlubil svými mezinárodními úspěchy. Ten skutečný důvod se jmenoval Štolcová.

„Viš, já ti volám hlavně proto, že k nám zítra přijede zpívat Štolcová. Já si toho všiml až dneska.“

„Myslíš Anetu?“

„Jo, jak si s ní kdysi hrával,“ ujistil ho Dalibor, „překvapilo mě, že zpívá, já to tedy už předtím někde četl, ale vypadá to, že asi i dost koncertuje.“

„Jo, vykašlala se na housle. A proč ne, má zajímavý hlas. Už jsem ji taky doprovázel,“ odvětil mu Okoun.

„Ale vždyť nemá ani konzervatoř,“ dodal káravým tónem Dalibor.

„Co je na tom, chodila na soukromé hodiny k Valíčkové, noty umí a intonovat taky.“

„To jsme to pěkně dopracovali, když na koncertní pódia může každý amatér,“ zamoralizoval si Dalibor.

„Každý holt nemůže mít AMU jako ty,“ pošťouchl ho Okoun.

„Prosím tě a na tom plakátě měla docela krátké vlasy, to si hraje na Peckovou, nebo co?“ nehodlal Dalibor opustit nepříjemné téma.

„Pecková je Pecková a Štolcová je Štolcová. Nikoho nekopíruje. Zrovna ona je dost svá,“ řekl bych.

„Já ji zas tak dobře neznám,“ vymlouval se Dalibor.

„Abys ji znal, viděl jsi ji asi dvakrát na nějaké akci, a ani si s ní nemluvil?“

„To ne,“ přisvědčil Dalibor.

„Vidíš... Nezlob se. Ale běž si ji poslechnout. Sám můžeš posoudit, jestli mám pravdu. Já už půjdu spát. Ráno brzy vstávám. Zdar.“

A Dalibor se s ním neochotně rozloučil. Tu noc se převaloval a neustále budil. Potřeboval vymyslet, co provede s tou zpropadenou Štolcovou.

***

Stála na pódiu v jednoduchých černých šatech. Všechny pohledy se upíraly jen na ni. Nikdo si nevšímal Dalibora. Nikdo ho nevybídl, aby stanul vedle ní se svými houslemi. Tvářila se trochu nepřístupně. „No jo, vždycky působila povýšeně,“ řekl si pro sebe. Pak ale zdánlivý chlad z její tváře zmizel a do prostoru sálu vletěl ohromující silný hlas. Do projevu vkládala spoustu gest a emocí. Ona jen nezpívala, nýbrž prožívala skutečný příběh. Jednou se smála, pak skoro plakala a procházela tím vším se živelnou samozřejmostí.

„Odkakživa byla zbytečně teatrální,“ okomentoval to Dalibor. A fotoaparátem se snažil zachytit ty chvíle, kdy její tvář působila škaredě a nepřírozeně. Nechtěl ji zachytit jako charismatickou a vášnivou ženu, ale potřeboval na záznam dostat odkvétající subretu, která se na něj ani jednou nepodívala. Přitom si ho musela pamatovat. Tvářila se, že nic nevnímá. Jednoduše ho ignorovala, přestože tím fotoaparátem musel na sebe upozornit. A ona si ho dovolila sprostě ignorovat! Vůbec si nepřipouštěl, že tehdy v mládí ho zdobily černé vlasy k ramenům a pětadesát kilo váhy.

A jak se tak omámený vztekem nořil do svého loveckého úkolu, zapomínal na hudbu a sledoval šeptající ústa, která přitom křičela.

A najednou se rozhostilo ticho, do něhož začaly pleskat desítky rukou a vyžadovaly si přídavek. Přídavek od neumětelky, která ještě před dvaceti lety tahala za smyčec v druhořadém souboru. Dalibor se otrásl.

Jak si jí mohli dovolit vůbec tleskat?

Domů se vracel nočním vlakem spolu s několika dalšími diváky, kteří si nadšeně vyprávěli, jak krásný, opravdový a povznášející večer to byl. Znovu se otrásl a už v tu chvíli věděl, že musí napsat pravdu. Musí všem otevřít oči. On, Dalibor Břeněk,, houslový virtuos a absolvent AMU.

V pondělí ráno nadešel okamžik jeho odplaty. Všichni obyvatelé městečka V. si otevřeli noviny a na straně osm se nejprve podivili nad fotografiemi jakési rozcuchané čarodějnice, aby si pod nimi s údivem přečetli tento článek:

Koncert nevyzrálé pěvkyně Štolcové nepřinesl nic nového

Odchodem Dr. Aloise Pečenky, zasvěceného muzikologa, došlo v poslední době k výrazné obměně hudební dramaturgie Okresního kulturního domu. Koncerty významných hudebních těles, jakož i zasloužilých mistrů a absolventů špičkových hudebních škol, nahrazuje podbízivý repertoár interpretovaný známými jmény, která ale nepřinášejí požadovanou kvalitu, nýbrž šedivou průměrnost až podprůměrnost.

Jen tak si lze vysvětlit, proč se v sobotu 13. května představila v našem největším sále mezzosopranistka Aneta Štolcová. Její výběr překvapí i s ohledem na to, že se na operní dráhu vydala teprve před deseti lety. Tato absolventka oboru housle Základní umělecké školy v pražské Trojanově ulici se dále vzdělávala jen soukromě a od osmnácti let jezdila s Kušnerovým triem. Souborem, který se nikdy nedostal na vrcholná světová pódia, nýbrž živořil v těch méně blyštivých sálech.

Působí to dojmem, jako by se Štolcová chtěla stát za každou cenu slavnou. A tak když jí kariéra houslové virtuózky nevyšla, vrhla se na zpěv. V něm se prosadila. Ovšem jen zdánlivě!

Nepřináší totiž nic nového a obohacujícího. Její koncertní program se sestává ze známých, neváhám si říci odrhovaček, které dojmají především starší publikum. Euridiku z Orfea v podsvětí či Floru z Traviaty jsme slyšeli už v tisících různých podobách. Štolcová nepředvedla nic převratného a strhujícího.

Navíc její hlas nepůsobí lahodně, naopak občas přímo duní sálem. Probudila by i toho největšího spáče, ale nevím, zda toto je chvályhodné

kritérium pro interpretku klasické hudby. Bohužel pěvecký výkon Štolcové ještě nedozrál pro kritiku.

Štolcová jde svým celkovým přístupem vstříc modernímu pojetí klasické hudby. Tudíž zatímco její starší, zkušenější a schopnější kolegyně se odívaly v důstojné róby, Štolcová si vystačí s obyčejnými černými šaty. Divák může být vděčný, že nepřišla rovnou v teplákové soupravě. A ony ty tepláky jsou příznačné pro celé její vystoupení, které probíhá doslova jako běžecský závod, při kterém moc nevnímáme, ale hodně se zapotíme. S posledními tóny jejího vystoupení však přichází úleva a můžeme si konečně otřít orosené čelo. Není bohužel ale orosené silou prožitku, nýbrž trapnosti, že za takový výkon si interpretka vůbec dovolí žádat honorář.

***

Když později odpoledne Dalibor svíral výtisk v ruce, měl pocit zadostiučinění. Jen telefony z předních koncertních sálů zatím nezvonily. Věděl, že zazvoní. Musí zazvonit!

Zaťal vítězně pěst a do ticha své učebny pronesl: „Tu pomstu si zasloužila, potvora.“

***

O dva dny později se telefon skutečně ozval. Dalibor téměř obřadně přijal hovor z neznámého čísla v očekávání čehosi velkolepého.

„Tady Štolcová... Aneta.“

Okamžitě ho napadlo típnout hovor. Nepočítal vůbec s tím, že by se o članku dozvěděla. Vlastně ho ta možnost absolutně nenapadla.

„Jste to vy, Dalibore?“ zeptala se trochu nedočkavě.

„Jo, jsem,“ hlesl po chvíli, i když se snažil, aby nepoznala, že je pocitově v úzkých. A ten pocit ve své sebejistotě vlastně neznal.

„Výborně, co děláte pětadvacátého září?“

Dalibor se trochu lekl otázky, ale pak ho napadlo, že pokud by mu chtěla vynadat, asi to neodloží na podzim.

„Podívám se do diáře,“ sdělil jí důležitě a vrátil se zas do své obvyklé sebevědomé polohy.

„To je sobota a zatím mám volno,“ konstatoval při pohledu na datum.

„Výborně, tak si ji rezervujte.“

„Na co?“ vyletělo mu z pusy.

„Na koncert v Rudolfinu. Jestli tedy zvládnete doprovázet nevzdělanou zpěvačku.“

Dalibor dělal, že to poslední přeslechl.

„Noty pošleme. Zkoušky zavolá manažer,“ pokračovala, aniž by ho nechala vyjádřit se.

„Jo, a musíte to umět pořádně, dirigent je pes, a když někoho vyrazí z první zkoušky, nedává druhou šanci,“ podotkla.

„Nebojte, budu stoprocentně připravený,“ ujistil ji a ona zavěsila.

„Já budu hrát v Rudolfinu,“ chtělo se mu zavolat z okna. A pro jistotu s touto novinkou obeznámil každého, koho potkal. Dokonce i prodavačku Zdenku. Divila se totiž, že si místo levnějšího vlašáku kupuje dražší pařížský salát. Koncertní mistři si ale přeci mohou nějaké to hýření dovolit.

Celé léto cvičil, pořád jednu skladbu dokola. Více prostoru nedostal, ale utěšoval se tím, že se asi další skladby v programu obejdou už bez houslí.

Na první zkoušce ho trochu překvapilo, že se Štolcová dostavila v teplákové soupravě a před svým sólem mu solidárně nabízela špunty do uší, on to ale bral jako nevinné muzikantské žertování a nenechal si svůj blížící se den D zkazit. Přestože byl ve skutečnosti jedním z mnoha houslistů a také jako jediný dostal příležitost pouze v úvodu celého vystoupení, vnímal to jako příležitost, která mu musí otevřít vrátka do velkého světa úspěšných. Tolikrát o tom četl a tolikrát o tom slyšel a teď se to má konečně naplnit. Muselo se to naplnit, vždyť ze všech houslistů se určitě nejlépe připravil a dirigent si toho všimne. Ti fildláci z Filharmonie mají svoje jisté a podle toho ta práce taky vypadá. Ničeho si neváží a cvičí jen, když manželka odjede ke tchyni. S nelibostí se proto rozhlížel po svých nových a zároveň prozatímních spoluhráčích a přemýšlel nad tím, že být v roli dirigenta, zvedl by jim mandle. A nejvíc Rokosnému, který místo AMU dal přednost angažmá v Rotterdamu. A když ho to tam přestalo bavit, vyhrál konkurs do Filharmonie.

***

Dalibora v sobotu do Prahy odvezl starosta města V. s manželkou, která chtěla triumf svého krajana vidět na vlastní oči. Ten si hašteřící se

manželské dvojice zrovna dvakrát nevšimal. Potřeboval se nutně soustředit na svůj výkon.

Když stál v Dvořákově síni, zavřel na letný okamžik oči. Nechtěl tomu ani uvěřit, že vystoupí na místě, kde před ním hráli skuteční mistři.

A i on teď bude uchvacovat diváky libými tóny svého nástroje. Nikdy netrpěl trémou, na čemž si zakládal. I teď se koncentroval pouze na sebe. Přestal vnímat kolegy, zpěvačku i dirigenta. Jen v dálce spatřil jakýsi mávající flek. Nechal se unést atmosférou a důstojností místa.

A pak bylo rázem po všem, lidé nadšeně tleskali, zpěvačka se děkovala a i on svíral své housle. Vnitřně se cítil trochu dojatý, ale věděl, že opravdový profesionál nechává emoce v zákulisí.

Když se diváci trousili ze sálu, začal přemýšlet, že o svém úspěchu napíše pod pseudonymem do regionálních novin. Všichni se doma alespoň dozvědí, jaký velký umělec žije mezi nimi. Navíc očekával, že sama Štolcová uzná tu nespravedlnost, kdy ho tolik let přehlíželi, jeho, absolventa AMU! Protože pokud ona může koncertovat v Rudolfinu, on by měl vyrazit rovnou do La Scaly.

Netrpělivě na ni čekal na chodbě. Potřeboval totiž přímo od ní slyšet díky za to, že se zmocnil tak náročného a vysilujícího úkolu, v němž hrdě obstál. Vlastně si v duchu maloval v těch nejjasnějších barvách, že mu určitě nabídne další spolupráci a sám dirigent si od něj vyžádá vizitku. V myšlenkách se už toulal po předních operních scénách, když Štolcová vyšla milostivě ze dveří.

Důstojně se napřímil, nasadil bohorovný výraz v očekávání velké chvály.

Podívala se na něj poněkud chladně a zeptala se: „Co chcete?“

Překvapilo ho to. Na takovou odtažitost nebyl připravený.

„Já vážně nevím, co ještě chcete,“ zopakovala, „smlouvu jste dostal, peníze přijdou na účet...“

„No, já jsem myslel...“

„Co jste si myslel? Zahrál jste si v Rudolfinu? Zahrál. Proto doufám, že si příště odpustíte pitomé články o průměrné zpěvačce, co se honí za slávou a přitom nic moc neumí. Popřel byste tím teď už i sám sebe, když jste s ní dobrovolně účinkoval na jednom pódiu,“ narážela na jeho text v novinách.

„Já... já, jsem to tehdy nemyslel přeci zle. Já vás jen chtěl představit čtenářům. A on... on to stejně upravoval šéfredaktor,“ blekotal nepřesvědčivě.

„Hm, hezké. Mě to ale vůbec nezajímá. Takže teď se seberte a běžte domů,“ natáhla paži směrem k východu, pak se otočila a odešla za ostatními do salónku oslavit svůj první podzimní trumf.

Pět otázek pro Martinu Bittnerovou

Váš poslední román Čas motýlích křídel se odehrává na začátku dvacátého století, v jiné knize se věnujete životu Boženy Němcové. Máte k těm dobám nějaký zvláštní vztah?

Jsem melancholický nostalgik a mám ráda staré doby. Když vidím nadšení vrstevníků Boženy Němcové, neskonale je obdivuji. Neměli rozhodně jednoduchý život, přesto se snažili něco vytvořit a dokázali se i nadchnout, opravdově a srdcem. To mi v dnešní době výrazně chybí.

Lze vůbec spojit volnočasovou pedagogiku, přednášení a psaní knih a jak trávíte volný čas?

Když člověk dělá věci s láskou a nadšením, obvykle jde skloubit všechno. Teď kvůli koronakrizi bohužel není co kloubit. Zůstávám ale optimistou a doufám, že se postupem času navrátím ke všemu, čemu jsem se do března 2020 věnovala.

Jaký máte vztah k e-knihám?

E-knihy neztracuji, přesto se řadím mezi staromilce milující písmena vytištěná na papíře. Mám ráda jejich vůni. Každopádně české prostředí není na elektronické knihy ještě vyspělé. U nás se pořád operuje s tím, že se mohou beztrestně kopírovat. Na to jsem narazila mnohokrát. Otrávil mě to natolik, že se jim spíše vyhýbám.

Baví vás víc tvorba pro mládež nebo dospělé čtenáře?

Obecně vzato nerozlišuji svou práci pro dospělé či mladší ročníky. Co mě napadne, nechám uzrát a pak to případně napíšu. V tom opravdu spíše záleží na momentálním rozpoložení než na cílové skupině. Kontakt s mladými lidmi mě určitě udržuje při svěží mysli, ti starší mi zase přinášejí nadhled.

Ve svých knížkách popisujete vztahy a životy spousty osobností české kultury. Kdybyste měla vybrat jednu, o které byste chtěla napsat knihu, která by to byla a proč?